

KM 7/08 Trosopplæringsreformen. Styringsgruppas rapport for forsøks- og utviklingsfasen 2003-2008: "Når tro deles"

Kirkemøtekomiteens merknader

Komiteen legger saksorienteringen til grunn, og vil i tillegg bemerke følgende: Kirkemøtet vil uttrykke en stor takk til Styringsgruppa for trosopplæringsreformen for det solide arbeidet som er nedlagt og for den foreliggende rapport. En særlig takk rettes til det store antall ansatte og frivillige medarbeidere i menighetene som har tatt del i forsøks- og utviklingsarbeidet lokalt.

Reformens mål om en trosopplæring for alle dømte innebærer fortsatt en stor utfordring til kirken når det gjelder å nå bredden av barn og unge med en systematisk trosopplæring. Forståelsen av barn og unge som subjekt og medaktører har skapt fornyelse i kirkens trosopplæring.

Ny plan for trosopplæring

Del 5 i Styringsgruppas sluttrapport gir en orientering om det pågående arbeidet med å utvikle en ny plan for trosopplæring i Den norske kirke, samt grunnlagstenkningen for denne planen. Et fullstendig planutkast der denne teksten inngår skal sendes på høring våren 2009 med tanke på behandling på Kirkemøtet samme år.

Komiteen ser det som særlig viktig i det videre planarbeidet å ivareta den helhetlige læringsforståelsen som beskrives i planteksten; en trosopplæring som bærer preg av totalformidling der kunnskap og opplevelser knyttes sammen i fellesskapslæring i menighet og hjem. Planens kunnskapsinnhold må bygge på kirkens felles gods; Bibelen, bekjennesskriftene og sakramentene. I utviklingen av kunnskapsinnholdet vil komiteen vektlegge betydningen av et videre arbeid med erfaringene fra forsøksfasen i dialog med teologiske, religionspedagogiske og samfunnsfaglige fag- og forskningsmiljøer. Det er viktig at det arbeides videre med breddeperspektiv, innholdsaspektene, metode- og kompetanseutvikling.

Godkjenningsordning for menighetens lokale trosopplæringplan må sees i lys av de ordninger som gjelder for andre lokale planer i Den norske kirke, samt biskopens tilsynsansvar. Dette vil bli drøftet i forbindelse med behandling av ny plan for trosopplæring på Kirkemøtet 2009 (jfr. vedtakspunkt 8).

Utfordringer ved overgang fra prosjekt til drift

Komiteen vil legge vekt på viktigheten av en forutsigbar opptrappingsplan for å ivareta menighetenes motivasjon og forberedelse for å innføre reformen lokalt. Mange menigheter har søkt om midler og utviklet prosjektbeskrivelser gjennom forsøksfasen, og er dermed godt forberedt på å gå raskt i gang. Komiteen merker seg som et positivt signal at det i statsbudsjettet for 2009 vises til at reformens økonomiske ramme når den er fullt utbygget, må indeksreguleres i forhold til 2003-vedtaket. Komiteen viser samtidig til Styringsgruppas vektlegging av behovet for en rask opptrapping, og at 250 millioner 2003-kroner ikke er tilstrekkelig for å nå de målene som ligger i de politiske vedtakene om reformen.

Komiteen viser til de momenter som beskrives i Styringsgruppas rapport når det gjelder å utarbeide kriterier for en nasjonal fordelingsnøkkel. Hovedkriteriet for tildelingen vil være antall døpte mellom 0 og 18 år, som balanseres med en regional utjevning samt utviklingsmidler (jfr "Når tro deles" s.98). Gjennom erfaringene med "Forsøk 2008" vil det i dialog med bispedømmene identifiseres hvilke utjevningskriterier som også må tas med i vurderingen.

Komiteen ser at den foreslåtte modellen for innføring av reformen for alle menigheter i et prostirområde medfører et behov for avklaring av de ulike nivåenes rolle og ansvar (jfr "Når tro deles" s.101).

Komiteen ser det som verdifullt å videreføre forsøksfasens mangfold når det gjelder kompetanse og stillingstyper for å sikre fortsatt bredde og fleksibilitet. Slik kan også stillinger innen trosopplæring virke rekrutterende.

Samarbeid

Komiteen ser det som tjenlig å samarbeide over menighetsgrenser og med de frivillige barne- og ungdomsorganisasjonene for å gi gode trosopplæringstilbud. Dette gjelder særlig for ungdomsfasen.

Komiteen vil understreke at det er naturlig når det opprettes lag og foreninger i det kontinuerlige arbeid i menighetene, at disse meldes inn i en nasjonal organisasjon. Disse har både en kompetanse, et organisasjonsapparat og en vilje til å spille en rolle i videreutviklingen av kirkens trosopplæring.

Den norske kirke er en del av den verdensvide kirke. Erfaringer fra andre kirkesamfunn kan gi verdifulle impulser til trosopplæringen. Mange steder vil det være berikende med et økumenisk samarbeid om elementer i trosopplæringen.

Komiteen viser også til innspill i generaldebatten om kristne innvandrere som ressurser i menigheten. Der det er naturlig bør disse barn og unge inkluderes i trosopplæringen.

Foreldre, faddere og frivillige medarbeidere er viktige ressurser og medspillere i trosopplæringen. Det bør derfor utvikles opplegg for involvering og opplæring av disse.

Ungdomsfasen

Komiteen vektlegger nødvendigheten av fortsatt forsøks- og utviklingsarbeid for å finne gode arbeidsmåter i møte med aldersgruppen 15 til 18 år (jfr vedtakspunkt 6). Forsøksarbeidet og

evalueringsforskningen har vist at det er en utfordring å finne trosopplæringstiltak som når bredden av alle unge etter konfirmasjonsfasen.

Det bør være en selvfølge at ungdom involveres i utvikling av trosopplæringen for denne fasen både i lokalmenighetene, bispedømmene og på nasjonalt nivå. Ungdomsrådene og Ungdommens kirkemøte er viktige ressurser for dette arbeidet.

Kirkemøtets vedtak

1. Kirkemøtet ser det som tjenlig at trosopplæringsreformen forstås som en prosess med ulike faser:

- en innledende forsøks- og utviklingsfase (prosjektperioden 2004-2008)
- en gjennomføringsfase hvor reformen innføres i alle menigheter
- en konsolideringsfase hvor reformen integreres i normal virksomhet

Kirkemøtet legger til grunn den forståelse av den enkelte fase som styringsgruppas rapport skisserer. Videre vil Kirkemøtet understreke betydningen av at gjennomføringsfasen gjøres så kort som mulig og at det derfor er ønskelig med en rask opptrapping.

2. Kirkemøtet ber om at det arbeides videre med innføring av reformen i alle landets menigheter, etter den modellen som beskrives i rapporten. Det bes i den forbindelse om at det utarbeides en forutsigbar opptrappingsplan, og at Kirkerådet utarbeider en nasjonal fordelingsnøkkel og kriterier for tildeling av midler til lokalmenighetene.

3. Kirkemøtet vil understreke betydningen av en fortsatt nasjonal ledelse av trosopplæringsreformen, og at det bygges videre på erfaringene fra forsøksfasen. Kirkemøtet ber Kirkerådet arbeide for et tilstrekkelig antall stillingsressurser nasjonalt, slik at det kan opprettholdes ledelsesfunksjoner som koordinerer og bevarer et fokus på trosopplæringen med faglig tyngde og utøvende funksjon.

4. Kirkemøtet vil understreke at midler som tilføres reformen primært skal tilfalle lokalmenigheten, men vil samtidig understreke nødvendigheten av nasjonale og regionale støttestrukturer. Kirkemøtet vil derfor anbefale overfor departementet at:

- bevilgningene gis som øremerket tilskudd til Kirkerådet med bispedømmerådet som regional forvalter
- det tildeles midler til alle bispedømmene slik at de kan få en sentral rolle som regionalt nivå mellom Kirkerådet og menighetene. Dette innebærer at bispedømmene får oppgaver knyttet til faglig veiledning, administrativ oppfølging, og tildeling av midler til kirkelige fellelråd/menighetene
- det fortsatt gis anledning til sentralt å avsette midler til
  - forsøksarbeid og metodeutvikling, herunder nasjonale utviklingsprosjekter
  - forskning og fagutvikling, herunder styrking av allerede eksisterende kompetanse- og fagmiljøer

- å styrke faglig kompetanse hos medarbeidere med særlig ansvar for trosopplæringen i samarbeid med relevante fag-, forsknings- og utdanningsinstitusjoner
  - videreutvikling og drift av et kompetansenettverk
  - videreutvikling og drift av en mentortjeneste
5. Kirkemøtet ser det som viktig at det også i det videre arbeidet avsettes midler til kompetanse- og materiellutvikling når det gjelder trosopplæring for barn og unge med særskilte behov, og at det etableres en tilskuddsordning for tros- og livssynssamfunnenes kostnader knyttet til særskilt tilrettelegging. En trosopplæring for alle, uansett funksjonsnivå, innebærer også en utfordring for kirken når det gjelder universell utforming. Kirkemøtet ber om at den rett barn og unge har til assistanse i barnehage og skole hjemles av staten til forpliktelse for kommunene, også når det gjelder deltakelse i trosopplæringen.
  6. Kirkemøtet peker på utfordringene knyttet til å utvikle breddetiltak for aldersgruppen 15 til 18 år. Fortsatt forsøks- og utviklingsarbeid og forskning på dette er viktig.
  7. Kirkemøtet ber om at gjensidig samarbeid med de ulike barne- og ungdomsorganisasjonene videreføres og styrkes i det videre arbeid med trosopplæringsreformen.
  8. Kirkemøtet ber om at følgende anliggender blir ivaretatt i det videre arbeid med Plan for trosopplæring:
    - en helhetlig forståelse av læring i kirken
    - trosopplæringens innhold og ulike læringsmål
    - konfirmasjonens plass og forhold til trosopplæringen som helhet
    - samarbeid mellom menighet og hjem
    - videreutvikling av gode evaluerings- og rapporteringsrutiner
    - forståelsen av forholdet mellom det kontinuerlige barne- og ungdomsarbeidet og trosopplæringen, og ta inn i dette arbeidet innspillene som UKM har gitt til dette i sak 05/08.
    - godkjenningsordninger for lokalt planverk
    - digitale arbeids- og kommunikasjonsmåter i trosopplæringen
  9. Kirkemøtet ber om at det videre arbeid med samisk trosopplæring reflekteres i
    - utforming av nasjonal fordelingsnøkkel og tildelingskriterier
    - Nidaros, Sør-Hålogaland og Nord-Hålogaland bispedømmers rolle som regionalt ledd
    - videreutvikling av faglige nettverk, mentortjenesten og andre nasjonale støtteordninger

I arbeidet med Plan for samisk kirkeliv må videreutvikling av trosopplæring for barn og unge i de ulike samiske områdene vektlegges.

10. Kirkemøtet understreker viktigheten av at Kirkerådet holder fast ved målsettingen om å se de kirkelige reformprosessene i relasjon til hverandre.
11. Kirkemøtet vil, i likhet med Styringsgruppa, understreke at trosopplæringsreformen er underfinansiert i forhold til de aktivitets- og oppslutningsmålene som ligger i de politiske vedtakene. Forsøkene viser at en trosopplæring for alle, med mangfold og kvalitet, krever større ressurser enn de 250 millioner 2003-kroner som ligger i Stortingets vedtak.
12. Kirkemøtet gleder seg over at det i løpet av prosjektperioden er rekruttert mange medarbeidere med ulik type kompetanse. Ved overgang til reformens gjennomføringsfase må det foretas en gjennomgang av den kirkelige stillingsstruktur med tanke på ansvars- og ledelsesforhold når det gjelder trosopplæringen for å bidra til en tjenlig organisering av arbeidsfeltet som helhet. Dette må skje i dialog med partene i arbeidslivet.
13. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å vurdere kompetansekrav med utgangspunkt i nåværende profesjoner og framtidige behov på trosopplæringsfeltet. Kirkerådet bes om å vurdere ordninger for godkjenning av utdanning på lavere nivå enn master innenfor undervisning, diakoni og kirkemusikk i denne sammenheng (jfr KM sak 06/02, pkt 4).
14. Kirkemøtet ber Kirkerådet om å oppnevne en fag-/ referansegruppe som kan følge det videre arbeidet med reformen.

Enstemmig vedtatt. 80 stemmeberettigede.